

Tekst 10: *Nasz program*, „Zrzesz Kaszëbskô”, nr okazowy z 5 IV 1933, s. 1.

Nasz program

Ponieważ ideowe odrodzenie Kaszub nastąpić może jedynie przez harmonijny rozwój tkwiących w ludzkiej wartości kulturalnych, przeto one są punktem wyjścia wszelkich naszych prac. W związku z tym przyjdzie nam spełniać pracę nie tylko pozytywną, ale i negatywną prowadzić musimy walkę.

Głębokie niezrozumienie świata wewnętrznego Kaszubów, spotykane prawie na każdym kroku u braci z innych stron Polski, jest główną przyczyną wszelkiego u nas zła, tą przepaścią dzielnicowości, a zła wola niektórych jednostek jest tegoż drugą przyczyną. Przeciwno pierwszemu wystąpimy z rzeczowymi artykułami uświadamiającymi, a drugim wypowiadamy bezwzględna walkę. W tej walce kierować będziemy się zasadą uczciwości, występując z reguły nie przeciw pojedynczym osobom, czy napływowemu elementowi, ale przeciw poszczególnym ich pociągnięciom, o ile te będą dla Kaszub i Polski szkodliwe. Z takimi bowiem pociągnięciami walczyć będziemy z całą energią, na jaką nas stać, aż do unicestwienia zła, aż do wywalczenia Kaszubom równouprawnienia.

Mamy bowiem prawo domagać się na zasadzie – równi z równymi, wolni z wolnymi – równouprawnienia we właściwym tego słowa znaczeniu, to jest równouprawnienia konkretnego w[e] wszelkich dziedzinach duchowych i materialnych. Cecha istotna tegoż - to samodzielny byt ducha. Jak każda inna grupa regionalna w Polsce takie uprawnienia posiada, tak i my Kaszubi, mieć je musimy i stanowczo żądamy przyznania nam autonomii ducha [wytluszczenie w oryginale – D.Sz.].

Dopiero wtedy przystąpić można do realizowania dalszej części naszego programu. Zawiera on już tylko pracę pozytywną, przyjemniejszą. Streszcza się w tym zdaniu: Zamierzamy odrodzić Kaszuby w dziedzinie życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego – przez akcję uświadamiającą lud rodzimy.

Do pomocy staje nam „Zrzeszenie Regionalne Kaszubów”, mające wkrótce objąć czynnie teren całych Kaszub.

Rychle urzeczywistnienie tego programu zależy przede wszystkim od skupienia się naokoło naszego pisma jak najwięcej sił rodzimych, mogących nieść sztandar pracy ofiarnej – i całej ludności kaszubskiej. Nas wiąże krew, serce i wiara. Stańmy więc wszyscy razem do pracy – i stwórzmy sobie lepszą przyszłość!